

Andragoškega centra Slovenije

7. Evropski kazalniki: Udeležba odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju

Kazalnik 'udeležba odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju' je povezan z eno od petih ciljnih vrednosti ('benchmarks') (pregled le-teh je objavljen na naslovu http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc34_en.htm), ki si jih je Evropska unija zastavila do leta **2010**. Evropsko poprečje udeležbe prebivalstva v katero koli vrsto izobraževanja in učenja (formalno in/ali neformalno) naj bi tedaj znašalo **12,5 %**.

Omenjeni kazalnik je Slovenija vključila v **Resolucijo o nacionalnem programu izobraževanja odraslih** (ReNPIO) v RS do leta 2010 in si za delovno aktivno prebivalstvo, staro 25 do 64 let, postavila za cilj **15-odstotno** udeležbo v vseživljenjskem učenju.

Redna letna poročila Evropske komisije o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja (Progress towards the Lisbon Objectives in Education and Training) kažejo, da zastavljeni cilj na evropski ravni najverjetneje ne bo dosežen, saj je napredek na tem področju zelo počasen, zavrla pa ga je tudi zadnja razširitev Unije. Slovenija, nasprotno, pri tem kazalniku dosega visoke vrednosti in je umeščena v sam vrh rang lestvic tega kazalnika/ciljne vrednosti.

Opozoriti je treba, da je podatkovni vir za obravnavani kazalnik **Anketa o delovni sili (ADS)** – četrletna raziskava, ki jo izvajajo nacionalni statistični uradi držav članic Unije, na evropski ravni pa podatke usklajuje in prikazuje evropski statistični sistem, Eurostat. Anketa o delovni sili (glej metodološka pojasnila (http://www.stat.si/doc/metod_pojasnila/07-008-MP.htm)) primarno ni namenjena preučevanju izobraževanja oziroma vseživljenjskega učenja, zato naj bi ta vir v prihodnje nadomestila petletna EU raziskava o izobraževanju odraslih. Slednjo smo v Sloveniji izpeljali leta 2006, končni rezultati so v pripravi. Četudi ima Anketa o delovni sili številne slabosti – nekatere je Eurostat že odpravil (npr. v spodnji tabeli omenjena nadomestitev četrletnih podatkov z letnimi poprečji) –, je vendarle edini mednarodno in časovno primerljivi ter zanesljivi vir teh informacij.

Tabela 1: Stopnje udeležbe odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju po letih

(Odstotek odraslega prebivalstva, starega 25–64 let, vključenega v katero koli obliko izobraževanja in usposabljanja v zadnjih štirih tednih pred izpeljano Anketo o delovni sili – letno poprečje)

	v odstotkih								
(Ciljna vrednost EU do leta 2010 znaša 12,5 %)	2000	2001	2002	2003*	2004*	2005	2006	2007	
Udeležba v vseživljenjskem učenju (odrasli, stari 25–64 let)*									
Evropsko poprečje (EU25)	7,9	7,5	7,6	9,0	9,9	10,2	10,1	-	
Evropsko poprečje (EU27)	7,1	-	-	-	-	-	9,6	9,7	
Slovenija	:	7,3	8,4	13,3	16,2	15,3	15,0	14,8	

*Kazalnik se je skoraj v vseh državah EU v letih 2003 in 2004 glede na prejšnja leta znatno povišal zaradi spremenjene in usklajene metodologije ADS, predvsem kar zadeva opredelitev pojma 'udeležba v vseživljenjskem učenju', tako da je prišlo do prekinitve časovnih vrst. Dodatno spremembo je prinesel preračun na letne podatke, prej so namreč v Poročilih o napredku upoštevali le rezultate pomladanske izpeljave ADS, ki so bili praviloma višji.

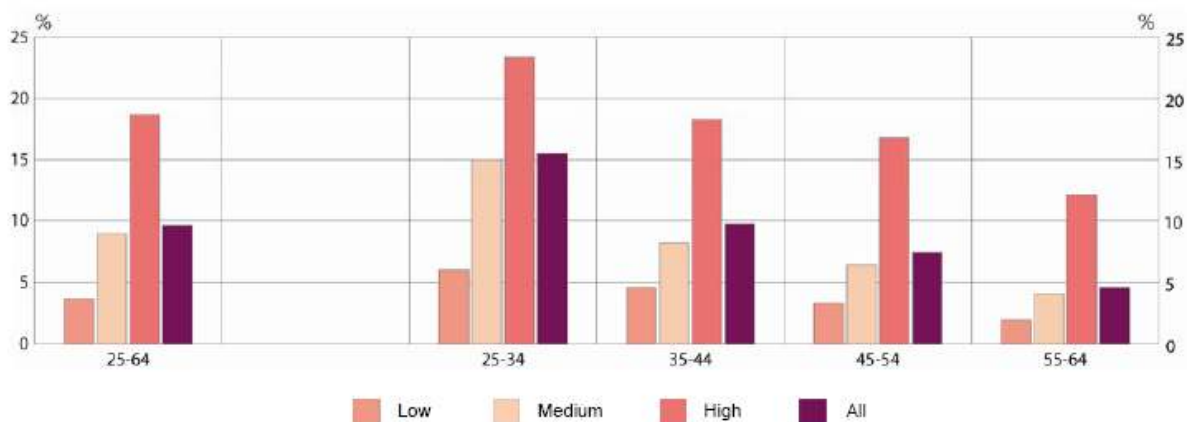

Skupni podatek za Slovenijo bomo v nadaljevanju prikazali po nekaterih **strukturnih vidikih**, ki dajejo globlji vpogled v navidezno odlične rezultate. Primerjalni prikaz obravnavanega kazalnika po spolu, vrsti izobraževanja/učenja, doseženi izobrazbi in starosti udeležencev je bil podan v Poročilu o napredku 2007, katerega podatki se nanašajo na leto **2006**. Slovenija je bila po tedanjem kazalniku (**15 %**) umeščena na **peto mesto v EU** in je dosegla najvišjo uvrstitev od t.i. 'novih' članic Unije.

Razčlenitev tega kazalnika nam pokaže še druge plati relativno visoke stopnje udeležbe:

- Struktura udeležbe **glede na vrsto izobraževanja**: 5,7 % udeležencev je vključenih le v formalno izobraževanje (tudi tu rangiramo visoko, takoj za Nizozemsko in Finsko), 8,3 % v neformalno izobraževanje in učenje, 1 % udeležencev pa je vključenih v obe vrsti izobraževanja/učenja. **Neformalni programi imajo praviloma krajše trajanje**, zato podatek o visoki stopnji udeležbe dodatno osvetljuje podatek o poprečnem trajanju tega izobraževanja/učenja, po katerem pa Slovenija z relativno nizkim poprečnim trajanjem ni več med zglednimi državami. Dokaz za to ponuja *ad hoc* modul Ankete o delovni sili, izpeljan v letu 2003. V njem na ravni EU25 kot poprečno trajanje neformalnega izobraževanja na udeleženca navajajo 84 ur, medtem ko za Slovenijo velja podatek 46 ur/udeleženca.
- Delež udeležencev v vseživljenjskem učenju, ki ima doseženo manj kot srednješolsko izobrazbo, je bil v Sloveniji leta 2000 le 1,6 %, v letu 2006 pa je narasel na 3,8 %. Sicer velja, da imajo države z visoko stopnjo udeležbe praviloma tudi visok delež vključenosti prav te ciljne skupine, a v Sloveniji očitno ni tako. To pomeni, da **se pri nas v odrasli dobi izobražujejo predvsem tisti, ki že imajo relativno visoko stopnjo dosežene izobrazbe** – ti so motivirani, informirani, njim je izobraževanje tudi cenovno dostopnejše.
- Kar zadeva strukturo udeležbe v Sloveniji **po spolu**, velja, da se v večji meri vključujejo ženske, saj znaša v letu 2006 udeležba žensk 16,3 %, moških pa 13,8 %.
- V tem viru niso navedeni podatki o udeležbi **starejših** po državah, temveč le poprečje EU25, ki razodeva, da s starostjo stopnja udeležbe upada. Največ se izobražujejo 25–34 letniki, starostni razred 55–64 let pa kar štirikrat manj. Tisti z visoko izobrazbo v vseh starostnih skupinah prednjačijo, a tudi pri njih se pozna starostno pogojen upad udeležbe.

Graf 1: Udeležba odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju po starosti in doseženi izobrazbi
(nizka, srednja, visoka izobrazba, skupaj)

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili 2006 (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2007, str. 83)

Podatki, ki Slovenijo po skupnem kazalniku uvrščajo visoko, torej lahko privedejo do zmotnega zaključka, da v pospeševanje izobraževanja odraslih ni potrebno vlagati, a seveda ni tako. Poenostavljeno povedano gre za to, da tisti, ki že imajo znanje in veščine, pridobivajo še več, medtem ko drugi zaostajajo. Nekatere ciljne skupine (npr. tisti z nizko doseženo izobrazbo ali starejši odrasli) so odrinjeni na rob. Poleg tega je treba opozoriti, da visoka stopnja udeležbe v izobraževanju oziroma učenju še ne pomeni dejanske usposobljenosti prebivalstva. Na realna tla so Slovenijo postavili slabi rezultati študije o funkcionalni pismenosti odraslih (IALS, 1997), po katerih velik delež prebivalstva dosega ravni pismenosti, ki ne zadoščajo za uspešno delovanje v sodobni družbi; več o tem v publikaciji Pismenost, participacija in družba znanja, 2000.

Trenutno je v pripravi nova mednarodna študija preverjanja zmožnosti odraslih (PIAAC), ki bo predvidoma v letu 2012 pokazala, ali naša visoka stopnja udeležbe v vseživljenjskem učenju prinaša tudi visoko in večplastno usposobljenost našega prebivalstva.

V Prilogi 1 prikazujemo še izsek iz Poročila o napredku 2008, v katerem so predstavljeni rezultati Ankete o delovni sili za celotno Evropsko unijo za leti 2000 in 2007. Podatki za leto 2007 so bili v času priprave Poročila sicer le začasni, vendar kažejo, da se v vseživljenjsko učenje v poprečju vključuje 9,7 % evropskega prebivalstva, starega od 25 do 64 let, kar je še vedno premalo glede na ciljno vrednost 12,5 %, ki naj bi jo v EU dosegli do leta 2010. Le sedem držav članic presega to vrednost, med njimi je s šestim najvišjim rezultatom v EU27, t.j. s 14,8 % tudi Slovenija. Sestavljeni kazalnik, t.i. 'indeks vseživljenjskega učenja', o katerem pišemo v posebni informaciji InfO-mozaika, jo umešča med države Evropske unije, v katerih vseživljenjsko učenje postaja realnost.

Kontaktna oseba za področje: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, zvonka.pangerc@acs.si

Informacijo pripravila: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, zvonka.pangerc@acs.si

Viri:

- Delovni program Lizbonske strategije 'Izobraževanje in usposabljanje 2010' (14. 6. 2002), http://eur-lex.europa.eu/pri/en/oj/dat/2002/c_142/c_14220020614en00010022.pdf (november 2008)
- Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji do leta 2010, Uradni list RS, št. 70/2004
- Sklepi Sveta z dne 25. maja 2007 o skladnem okviru kazalnikov in meril za spremljanje napredka pri doseganju lizbonskih ciljev v izobraževanju in usposabljanju <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:311:0013:0015:SL:PDF> (november 2008)
- Progress towards the Lisbon Objectives in Education and Training. Indicators and Benchmarks – 2007; http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/progress06/report_en.pdf (november 2008)
- Progress towards the Lisbon Objectives in Education and Training. Indicators and Benchmarks – 2008; http://ec.europa.eu/education/policies/2010/progressreport_en.html (november 2008)
- Pismenost, participacija in družba znanja; zbrala in uredila Mateja Pečar, Andragoški center Slovenije, 2007 (http://tvu.acs.si/ak/pdf/04AK_pismenost.pdf) (november 2008)

Priloga 1:

Tabela 2/Graf 2: Udeležba odraslih v vseživljenjskem učenju, primerjava 2000 in 2007

(Odstotek odraslega prebivalstva, starega 25–64 let, vključenega v katero koli obliko izobraževanja in usposabljanja v zadnjih štirih tednih pred izpeljano Anketo o delovni sili – letno poprečje)

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili 2007 (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2008, str. 27)

